

بررسی موانع رشد کمی و کیفی تولیدات داخل (مطالعه موردی شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان)

چکیده

هدف: هدف از انجام پژوهش، بررسی موانع رشد کمی و کیفی تولیدات داخل - مطالعه موردی شرکت شهرک‌های صنعتی استان لرستان بود.

روش: روش پژوهش از نوع مطالعات توصیفی-پیمایشی و از لحاظ هدف کاربردی بود. جامعه مورد مطالعه را کلیه شرکت‌های شهرک صنعتی استان لرستان به تعداد 504 شرکت تشکیل دادند که از بین آن‌ها 35 شرکت با استفاده از روش نمونه‌گیری داوطلبانه به عنوان گروه نمونه انتخاب شدند. برای گردآوری و اندازه‌گیری متغیرها با مرور ادبیات تحقیق پرسشنامه محقق ساخته 13 گویه‌ای در دو بخش اهمیت و عملکرد طراحی و توسط نمونه‌ها تکمیل گردید.

داده‌ها با استفاده از روش تحلیل اهمیت-عملکرد (IPA) تحلیل و آزمون تی گروه‌های مستقل تحلیل شدند.

یافته‌ها: تحقیق نشان داد 13 عامل کمی و کیفی مهم در کاهش تولید داخل نقش دارند که به ترتیب بررسی شامل: تورم و ثبات بازار؛ نیروی انسانی متخصص و ماهر؛ زیرساخت‌های اقتصادی و فیزیکی؛ اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان؛ واردات بی رویه و قاچاق کالا؛ تمایل مردم به خرید برند داخلی؛ ریسک سرمایه‌گذاری؛ مراکز متعدد قانونگذاری؛ تحریم؛ آمیخته بازاریابی؛ بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری؛ مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب و دستگاه‌ها و تجهیزات بروزرسانی شده بودند.

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های پژوهش، نتیجه گرفته می‌شود بین اهمیت و عملکرد در تولید داخل از دیدگاه تولیدکنندگان در شهرک‌های صنعتی تفاوت زیادی وجود دارد که سطح میانگین در بخش اهمیت به طور معناداری بیشتر از بخش عملکرد بود و این شکاف نیاز به ترمیم و بهبود دارد.

کلید واژه‌ها: موانع رشد، کمی، کیفی، تولیدات داخل، شرکت شهرک‌های صنعتی

مقدمه

به عقیده بسیاری از اقتصاددانان عوامل تولید و موقعیت آنها در اقتصاد، عناصر و نیروهای اصلی تعیین کننده رشد اقتصادی هستند. با توجه به اهمیت بخش صنعت در افزایش اشتغال، رشد ارزش افزوده، افزایش درآمد ملی و در نهایت افزایش رفاه اجتماعی، ضرورت بررسی عوامل مؤثر بر تولید (از جمله در بخش صنعت) بیش از پیش آشکار می‌گردد. موانع تولید و رشد اقتصادی به کمک دو نوع عامل - اقتصادی و غیر اقتصادی - مشخص می‌شود. رشد اقتصادی بستگی به منابع طبیعی، تمرکز سرمایه، سازمان تولید، پیشرفت‌های فنوریک، تقسیم کار و مقیاس تولید و تغییرات زیربنایی و غیره دارد. تمامی اینها عوامل اقتصادی اند، اما رشد اقتصادی بدون تغییر و تحول در عوامل غیر اقتصادی ناممکن است. این عوامل عبارتند از: نگرش افراد به زندگی مادی، به انسان و جایگاه او در حیات مادی، به تولید، به مصرف، به منابع و... از جمله عوامل اساسی و تأثیر گذار بر تولید و حتی بر عوامل اقتصادی‌اند. بعلاوه، سازماندهی اجتماعی، عوامل انسانی و تشکیلاتی و ارزش‌های اخلاقی از جمله عوامل دیگر غیر اقتصادی‌اند. اقتصاد ایران همانند اقتصاد کشورهای در حال توسعه برای رسیدن به پیشرفت و توسعه اقتصادی نیازمند اتخاذ تدابیر و ابزارهای لازم و کارآمد می‌باشد. از طرفی توسعه تولیدات داخل و در نتیجه

صادرات یکی از اهداف اساسی اقتصاد بدون نفت است زیرا متکی بودن اقتصاد ایران بر درآمدهای نفتی و تأثیر پذیری این درآمدها از مسائل سیاسی، اقتصادی و بین المللی، آسیب پذیری و شکنندگی اقتصاد کشور را به دنبال دارد. پس با تقویت تولید داخل و بر طرف نمودن موانع کمی و کیفی تولید، باید سعی شود صادرات غیر نفتی توسعه یابد تا بتواند مکمل و در نهایت جانشین درآمدهای نفتی و فروش مواد خام ناشی از منابع و ذخایر داخلی باشد. (مفردی و شیخ زاده، 1395، 169)

در این راستا بسیاری از موانع و مشکلات در زمینه های کمی و کیفی تولید در طول سال های متمادی بررسی شده است که هر کدام در عرصه های مختلفی موانع تولید داخل را نمایان نموده اند. عدم شکل گیری بومی سازی محصولات تولیدی داخل کشور به عنوان یکی از معضلات تولید در نظر گرفته شده است. (افروغ و مهربانی فر، 1397، 12) در برخی از موانع حمایت کم نهادهای مالی از تولید داخل منجر به کاهش پتانسیل لازم جهت توسعه تولیدات و افزایش صادرات شده است اما تمایل و گرایش زیاد مردم به تولید صنایع دستی بدون سرمایه اولیه یا سرمایه کم اولیه و اشتراک گذاری منابع و تجهیزات تا حدودی به کاهش این موانع کمک کرده است. (سلطانی و همکاران، 1397، 116) نامطلوب بودن وضعیت مالی تولید کنندگان واحدهای صنعتی کوچک و متوسط که منجر به بروز چالش ها و مشکلات می شود و بی توجهی به رفع آنها منجر به تعطیل شدن و نیمه تعطیل شدن تعداد زیادی از آنها شده است. (ابراهیمی نژاد رفسنجانی و همکاران، 1397، 54)

ابلاغ سیاست های کلی «اقتصاد مقاومتی» بر اساس بند یک اصل صد و دهم قانون اساسی توسط رهبر انقلاب راهبرد حرکت صحیح اقتصاد کشور در دهه عدالت و پیشرفت را ترسیم می کند. از مقطع پس از جنگ جهانی دوم، منابع اقتصادی نقش تعیین کننده ای را در تعیین قدرت کشورها بازی کرده و جایگزینی منطق ژائواکونومیک به جای ژئوپلیتیک¹ در اولویت منابع ملی دولت ها قرار گرفته است که تداوم به کارگیری آن می تواند بسیاری از موانع کمی و کیفی تولید داخل را کاهش دهد (رحمانی و همکاران، 1395، 151) تا جایی که در زمینه تولید تجهیزات پزشکی عدم توجه به برنامه های دولتی و کاهش کیفیت تولیدات داخلی در این زمینه پس از اجرای ماده 87 قانون برنامه توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ارتقاء پیدا کرده است. (بهزادی گودرزی و همکاران، 1388، 32)

اهمیت پژوهش در خصوص تولید داخل به سطح کیفیت مواد اولیه و دستگاه های بسته بندی و بهبود ارائه نیز بستگی دارد به طوری که اگر مواد خام بی کیفیت باشد و دستگاه های تولید کننده و تجهیزات بروزرسانی نشده باشد محصول با کیفیتی حاصل نمی شود. (کاوه و سالاری، 1397، 59) در برخی از تولیدات همچون گیاهان دارویی که از عناصر مختلف آنها می توان در زمینه های مختلف استفاده نمود، نقص در وضعیت کمی تولید باعث شده است که سطح و وزن تولیدات گیاهان دارویی کاهش یابد که این مورد به کمبود تجربه، تجهیزات قدیمی و تولید از طریق روش های سنتی مرتبط است. (اسکندری، 1396)

با لحاظ کردن این موضوع که در فرآیند تولید داخل موانع کمی و کیفی مختلفی وجود داشته و دارد، که در برخی از موارد بی توجهی به مواد قانونی در زمینه توسعه و پیشرفت؛ کم توجهی به برنامه های الگوی پیشرفت ایرانی اسلامی نقش مهمی در کاهش تولید داخل داشته اند، اما پژوهش مشخصی که بتواند الگوهای کمی و کیفی مانع شده بر تولید داخل به صورت اختصاصی تعیین نشده است که این موضوع به وجود آورنده بسیاری از خلأ های پژوهشی و مجهول و مغفول ماندن علل کاهش تولید داخل است.

مهم ترین مشکل اقتصادی که سبب رکود در اقتصاد ما شده، ساختار نامتناسب تولید است. طبیعی است برای رشد و اعتلای هر پدیده ای ابتدا باید بستر مناسب و پیش نیازهای آن فراهم شود. در مورد تولید هم همین طور است. در این تحقیق به بررسی نقش عوامل اقتصادی و غیراقتصادی در تولید پرداخته شده است. اگر لازم باشد تولید کافی برای رشد و توسعه کشور صورت بگیرد باید فضای مناسب برای آن ایجاد شود. فضای تولید در ایران دارای ماهیتی چند وجهی و پیچیده شامل مجموعه ای از عوامل اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی است. از اینرو بررسی این عوامل و طبقه بندی و شدت اثرگذاری هر یک از آنها برای رشد از اهمیت خاصی برخوردار است. طی آمار واصله از سایت شرکت شهرک های صنعتی استان لرستان از 540 شرکت فقط 204 شرکت فعال بوده که نشان دهنده کاهش رشد و افزایش از کار افتادگی این شرکت ها در استان

¹ Geopolitical

لرستان می‌باشد، که منجر به ضعف تولید در این زمینه می‌شود. بنابراین سؤال اساسی پژوهش حاضر این است که چه موانع کمی و کیفی بر سر راه تولید داخل کشور قرار دارد؟

روش تحقیق :

پژوهش حاضر از لحاظ ماهیت روش توصیفی-پیمایشی و از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد. جامعه آماری این تحقیق کلیه شرکت های شهرک صنعتی استان لرستان به تعداد 504 شرکت بود.

از آن جایی که حجم جامعه مورد پژوهش 504 شرکت و از این بین 210 شرکت در استان فعال هستند و از این تعداد دسترسی به مدیران به دلایل چون عدم همکاری و یا در دسترس نبودن از روش نمونه گیری داوطلبانه استفاده شد که 75 شرکت بودند، و پس از توزیع پرسشنامه فقط 32 شرکت پرسشنامه را تکمیل و تحویل دادند.

روش گردآوری داده‌ها

اطلاعات و داده های جمع آوری شده به روش کتابخانه ای و میدانی گردآوری شدند

ابزار جمع آوری داده ها

در این پژوهش به منظور جمع آوری اطلاعات به روش میدانی، از ابزار پرسشنامه استفاده شد.

پرسشنامه عوامل کیفی و کمی موثر بر تولید

ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه محقق ساخته 13 گویه ای شامل تورم و ثبات بازار، نیروی انسانی متخصص و ماهر ، زیرساختهای اقتصادی و فیزیکی، اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان، واردات بی رویه و قاچاق کالا، تمایل مردم به خرید برند داخلی، ریسک سرمایه گذاری، تحریم ، آمیخته بازاریابی، بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری، مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب ، دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده در دو بخش اهمیت و عملکرد طراحی شد.

جهت نمره گذاری با توجه به اهمیت و عملکرد هر مشخصه امتیاز 1 تا 5 اختصاص داده می شود بطوریکه عدد 1 کمترین امتیاز و عدد 5 بیشترین امتیاز را دارد. کمترین امتیاز برای اهمیت و عملکرد 13 و بیشترین امتیاز 65 است که هر یک در بخش جداگانه ای تفسیر می شود.

روایی:

در این پژوهش علی رغم استفاده از پرسشنامه محقق ساخته که روایی صوری و محتوای سوال ها به تایید اساتید محترم راهنما و مشاور رسیده است.

پایایی:

در پژوهش حاضر، پس از توضیح پرسشنامه محقق ساخته بین 32 تولید کننده نمونه مقدار آلفای کرونباخ پرسشنامه ها برای متغیر اهمیت 0/71 و برای عملکرد 0/81 بود که بالاتر از 0/7 بود، لذا پرسشنامه از پایایی لازم برخوردار است.

متدولوژی تحلیل اهمیت-عملکرد (IPA)

گام اول: ابتدا باید بر اساس هدف مساله شاخص های تاثیر گذار استخراج شوند.

گام دوم: درجه اهمیت عوامل موثر را مشخص کنید. b_{jp} و c_{jp} به ترتیب نشان دهنده ارزش اهمیت و ارزش عملکرد می باشند که برای ویژگی j ام و توسط تصمیم گیرنده یا مشتری p ام تعیین شده است. این ارزش ها می توانند توسط طیف لیکرت مشخص شوند. در این روش از طیف لیکرت 5 تایی استفاده شده است.

گام سوم: از میانگین هندسی استفاده و نظر همه تصمیم گیرندگان یا تولید کنندگان را یکپارچه می شود. ساعتی¹ پیشنهاد می کند که استفاده از میانگین هندسی برای بیان نظر جمع چندین تصمیم گیرنده راه موثرتری است. بدین ترتیب b_j ارزش نهایی اهمیت و c_j ارزش نهایی عملکرد مشخصه j ام نامیده می شود که حاصل نظر جمعی p تولیدکننده یا خبره است.

$$b_j = \left(\prod_{i=1}^n b_{jp} \right)^{\frac{1}{n}} \quad \text{ارزش نهایی اهمیت}$$

$$c_j = \left(\prod_{i=1}^n c_{jp} \right)^{\frac{1}{n}} \quad \text{ارزش نهایی عملکرد}$$

بدین ترتیب هر مشخصه j ام دارای یک درجه اهمیت و یک درجه عملکرد است.

گام چهارم: ارزش آستانه را تعیین نموده و ارزش آستانه جهت تعیین خانه های ماتریس IPA به کار می رود. جهت

تعیین ارزش آستانه از میانگین حسابی استفاده می شود. ارزش آستانه اهمیت و ارزش آستانه عملکرد به ترتیب با μ_b و μ_c نمایش داده می شوند.

$$\mu_b = \frac{\sum_{j=1}^m b_j}{m} \quad \text{ارزش آستانه اهمیت}$$

$$\mu_c = \frac{\sum_{j=1}^m c_j}{m} \quad \text{ارزش آستانه عملکرد}$$

که در اینجا m تعداد مشخصه هایی است که مورد سنجش قرار می گیرند.

گام پنجم: موقعیت نسبی هر یک از مشخصه ها بر روی ماتریس IPA مشخص می شود.

زیاد	اینجا تمرکز کنید	کار خوب را ادامه دهید
	$b_j < \mu_b$	$b_j < \mu_b$
	$c_j < \mu_c$	$c_j < \mu_c$
μ_b		

	اولویت پایین	اتلاف منابع
	$b_j < \mu_b$	$b_j < \mu_b$
	$c_j < \mu_c$	$c_j < \mu_c$
کم	μ_c	زیاد

گام ششم: بر اساس رابطه زیر وزن مشخصه λ ام را تعیین می کنیم.

$$OW_j = |(b_j - c_j) \times b_j|$$

برای سهولت بیشتر جهت تجزیه و تحلیل، آن را به صورت زیر نرمالیزه شوند.

$$SW_j = \frac{OW_j}{\sum_{j=1}^m OW_j}, \quad 0 \leq SW_j \leq 1, \quad \sum_{j=1}^m OW_j = 1$$

حال مشخصه هایی که دارای SW_j بیشتری هستند باید در اولویت بالاتر جهت بهبود قرار گیرند.

روش تجزیه و تحلیل داده ها

در این پژوهش، جهت تجزیه و تحلیل داده های آماری و بررسی سوالات تحقیق و متناسب با نوع متغیرهای پژوهش از آمار توصیفی در قالب جدول و نمودار دایره ای و ستونی برای بررسی ویژگی های جمعیت شناختی استفاده شده است و در بخش آمار استنباطی از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف برای بررسی نرمال بودن داده ها و از آزمون تی تک نمونه ای جهت سطح اثر گذاری موانع تولید با استفاده از نرم افزار SPSS21 استفاده و هم چنین جهت تحلیل از روش تحلیل اهمیت عملکرد یا IPA برای شناسایی موانع رشد کمی و کیفی تولید داخل استفاده شد.

نتایج

تحلیل توصیفی متغیرها:

1-توزیع فراوانی پاسخگویی به سوالات مربوط به اهمیت افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه به صورتی که در جدول شماره 1 مشاهده می گردد بوده است.

سوالات	تعداد	میانگین	حداقل نمره	حداکثر نمره
تورم و ثبات بازار	32	5.0	5	5
نیروی انسانی متخصص و ماهر	32	4.25	3	5
زیرساخت های اقتصادی و فیزیکی	32	4.5	3	5
اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان	32	4.12	3	5
واردات بی رویه و قاچاق کالا	32	4.12	3	5
تمایل مردم به خرید برند داخلی	32	3.87	3	5
ریسک سرمایه گذاری	32	3.87	3	5
مراکز متعدد قانونگذاری	32	3.87	3	5
تحریم	32	4.0	3	5
آمیخته بازاریابی	32	4.12	3	5
بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری	32	4.0	2	5
مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب	32	4.0	3	5
دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده	32	4.12	3	5

جدول (1) سطح پاسخگویی به سوالات متغیر اهمیت

با توجه به جدول 1، مشاهده می شود که نمونه تورم و ثبات بازار را بیشترین عامل کیفی و کمی موثر بر تولید داخل می دانند و تمایل مردم به خرید برند داخلی، ریسک سرمایه گذاری و مراکز متعدد قانونگذاری کمترین اهمیت را دارند.

2- توزیع فراوانی پاسخگویی به سوالات مربوط به عملکرد افراد پاسخ دهنده به پرسشنامه در جدول شماره 2 مشاهده می-گردد.

سوالات	تعداد	میانگین	حداقل نمره	حداکثر نمره
تورم و ثبات بازار	32	1.37	1	5
نیروی انسانی متخصص و ماهر	32	3.0	1	5
زیرساخت های اقتصادی و فیزیکی	32	2.25	1	5
اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان	32	1.75	1	5
واردات بی رویه و قاچاق کالا	32	2.0	1	5
تمایل مردم به خرید برند داخلی	32	2.75	1	5
ریسک سرمایه گذاری	32	1.87	1	5
مراکز متعدد قانونگذاری	32	2.25	1	5
تحریم	32	2.25	1	5
آمیخته بازاریابی	32	2.75	2	5
بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری	32	3.37	1	5
مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب	32	2.62	1	5
دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده	32	3.75	2	5

جدول (2) سطح پاسخگویی به سوالات متغیر عملکرد

با توجه به جدول 2، مشاهده می شود که نمونه تورم و ثبات بازار را دارای کمترین عملکرد مورد انتظار موثر بر تولید داخل می دانند و دستگاه ها و تجهیزات بروز رسانی شده دارای بیشترین عملکرد مورد انتظار برای تولید داخل معرفی شده اند...

تحلیل استنباطی یافته ها

بررسی نرمال بودن داده ها با استفاده از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف

آزمون فرض:

H_0 : داده ها نرمال است (داده ها از جامعه نرمال آمده اند).

H_1 : داده ها نرمال نیست (داده ها از جامعه نرمال نیامده اند).

اگر مقدار سطح معنی داری (sig) بزرگتر از مقدار خطا 0/05 باشد فرض صفر رد نمی شود و در صورتی که مقدار سطح معنی داری کوچکتر از مقدار خطا 0/05 باشد فرض یک تایید می شود.

جدول 3 توزیع نرمال بودن در جامعه برای متغیرها و ابعاد

متغیر	تعداد	کلموگروف-اسمیرنوف	سطح معنی داری	نرمال بودن
تولید	13	0.562	0.910	نرمال است

با توجه به نتایج جدول (3)، چون مقدار سطح معنی داری برای متغیر تولید بزرگتر از مقدار خطا 0/05 می باشد ($\text{sig} > 0.05$) توزیع نرمال است و از آزمون های پارامتریک استفاده می شود.

آزمون فرضیه های پژوهش

جهت بررسی تفاوت بین اهمیت و عملکرد از آزمون تی گروه های مستقل استفاده می شود که به تفکیک سوالات این مقایسه انجام گرفت.

متغیر		برای سنجش همگنی واریانس های		آماره t	Df	سطح معنی داری دوم	اختلاف میانگین	ضریب اطمینان 95٪ برای اختلاف میانگین	
		آماره F	سطح معنی داری					حد پایین	حد بالا
تورم و ثبات بازار		105.0	0.001*	19.811*	7	0.001	3.62	3.19	4.05
نیروی انسانی متخصص و ماهر		0.700	0.417	2.236*	14	0.042	1.25	0.05	2.44
زیرساختهای اقتصادی و فیزیکی		3.316	0.090	4.583*	14	0.001	2.25	1.19	3.31
اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان		0.205	0.657	6.141*	14	0.001	2.37	1.54	3.21
واردات بی رویه و قاچاق کالا		0.399	0.538	5.338*	14	0.001	2.12	1.27	2.97
تمایل مردم به خرید برند داخلی		0.074	0.790	2.220*	14	0.043	1.12	0.038	2.21
ریسک سرمایه گذاری		0.001	1.000	4.793*	14	0.001	2.0	1.11	2.89
مراکز متعدد قانونگذاری		0.375	0.550	3.457*	14	0.004	1.62	0.61	2.63
تحریم		0.001	1.000	3.862*	14	0.002	1.75	0.77	2.72
آمیخته بازاریابی		0.205	0.657	3.556*	14	0.003	1.37	0.54	2.21
بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری		0.125	0.702	0.957	14	0.355	0.62	-0.77	2.02
مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب		2.945	0.108	2.582*	14	0.022	1.37	0.233	2.51
دستگاه ها و تجهیزات روزرسانی شده		2.000	0.179	1.712	14	0.109	0.75	-0.18	1.68
نمره کل تولید		0.437	0.519	6.609*	14	0.001	22.25	15.029	29.47

جدول 4 بررسی آزمون t گروه های نمونه ها

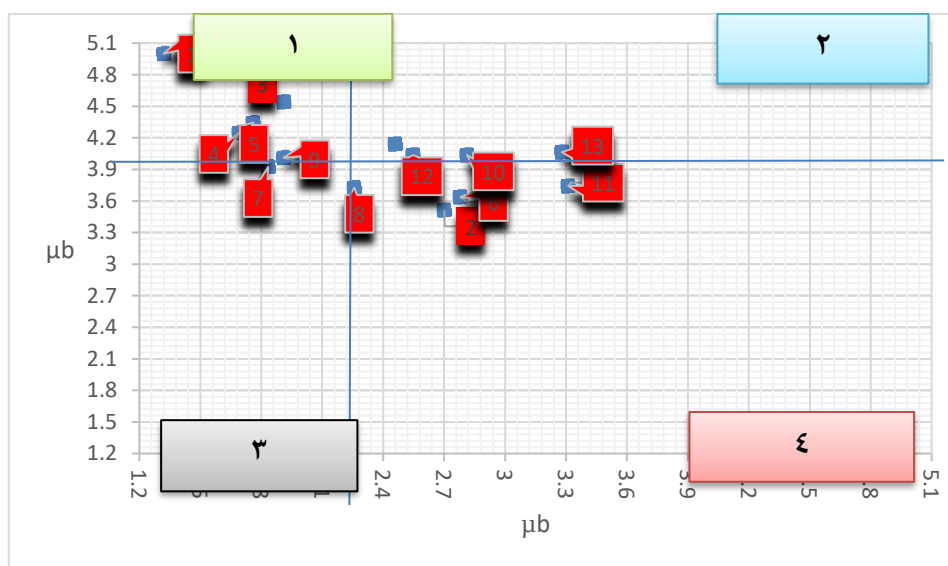
در جدول (4) مشاهده می شود سطح معنی داری آزمون تی گروه های مستقل برای تمام سوالات (به غیر از بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری و دستگاه ها و تجهیزات روزرسانی شده) کمتر از مقدار خطای 0.05 ($p < 0.05$) بود که نشان دهنده تفاوت بین مولفه های اهمیت و عملکرد به عنوان عوامل کمی و کیفی موثر بر تولید داخل است. همچنین حد بالا و پایین هر دو مثبت بود که نشان می دهد میزان اهمیت عوامل موثر بر تولید داخلی بیشتر از عملکرد آن ها در تولید داخل است که یک شکاف بزرگ بین این متغیرهای مورد انتظار با متغیرهای ادراک شده را نشان می دهد.

تحلیل اهمیت و عملکرد

جهت تعیین اهمیت و عملکرد از مدل IPA استفاده می شود:

کد	سوالات	bj	cj	owj	swj
1	تورم و ثبات بازار	5.0	1.319	18.405	0.177
2	نیروی انسانی متخصص و ماهر	3.515	2.701	10.056	0.097
3	زیرساختهای اقتصادی و فیزیکی	4.543	1.91	11.961	0.115
4	اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان	4.249	1.691	10.868	0.105
5	واردات بی رویه و قاچاق کالا	4.345	1.761	11.227	0.108
6	تمایل مردم به خرید برند داخلی	3.637	2.78	3.116	0.029
7	ریسک سرمایه گذاری	3.923	1.834	8.195	0.079
8	مراکز متعدد قانونگذاری	3.727	2.258	5.474	0.052
9	تحریم	4.01	1.91	8.427	0.081
10	آمیخته بازاریابی	4.037	2.813	4.941	0.047
11	بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری	3.743	3.311	1.616	0.015
12	مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب	4.037	2.547	6.015	0.058
13	دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده	4.064	3.280	3.186	0.030

جدول 5 کد گذاری سوالات

نمودار 1- نمودار تحلیل اهمیت و عملکرد تولید داخلی

همانگونه که در نمودار 1 مشاهده می شود:

ربع چهارم (اتلاف منابع): مشخصه های 2، 6، 10، 11، 12 «نیروی انسانی متخصص و ماهر، تمایل مردم به خرید برند داخلی، آمیخته بازاریابی، بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری، مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب» در ربع اتلاف منابع قرار دارد در واقع تولید کنندگان اهمیت کمی به این موارد می دهند اما سازمان ها و یا متقاضیان عملکرد بالایی نسبت به این موارد دارند.

ربع سوم (اولویت پایین): مشخصه های 7، 8، 9 «ریسک سرمایه گذاری، مراکز متعدد قانون گذاری، تحریم» قرار دارند، چون از نظر تولید کنندگان اهمیت زیادی ندارند و بر عملکرد تولید اثر زیادی ندارند نیاز به تمرکز زیاد بر روی آنها نیست و تنها

باید منابع محدود در این بخش استفاده شود و مدیران نباید در این بخش تمرکز زیادی داشته باشند زیرا مشخصه های ادراک شده در این ربع خیلی مهم نیست.

ربع دوم (کار خوب را ادامه دهید): مشخصه 13 «دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده» در ربع کار خوب را ادامه دهید در واقع این ربع نقطه قوت تولید است، هم از اهمیت بالایی برخوردار است و هم عملکرد خوبی نسبت به آن وجود دارد که باید این رویه با ثبات قابل توجهی روبرو باشد. این ربع نقطه قوت اصلی سازمان است که باید ادامه یابد.

ربع اول (اینجا تمرکز کنید): مشخصه های 1، 3، 4، 5 «تورم و ثبات بازار، زیرساخت های اقتصادی و فیزیکی، اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان، واردات بی رویه و قاچاق» در ربع اینجا تمرکز کنید قرار دارند به عبارتی این مشخصه های برای تولید کنندگان از اهمیت بالایی برخوردار هستند اما عملکرد در آن ها پایین است بنابر این تولیدکننده باید بر روی این عوامل تمرکز کند و عملکرد خود را افزایش دهد زیرا ضعف اساسی در این ناحیه است.

تعیین اولویت موانع کیفی و کمی موثر بر تولید داخل

برای تعیین اولویت از تعیین میانگین بین ارزش اهمیت و عملکرد (SWj) استفاده می شود:

کد	مشخصه	اولویت
1	تورم و ثبات بازار	اول
3	زیرساخت های اقتصادی و فیزیکی	دوم
5	واردات بی رویه و قاچاق کالا	سوم
4	اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان	چهارم

جدول 6 اولویت بندی موانع کیفی و کمی تولید داخل

نتیجه گیری

تحقیق حاضر با هدف بررسی موانع رشد کمی و کیفی تولیدات داخل - مطالعه موردی شرکت شهرک های صنعتی استان لرستان انجام گرفت.

نتایج این بررسی بر اساس ادبیات تحقیق نشان داد 13 عامل کمی و کیفی مهم در کاهش تولید داخل نقش دارند که عبارتند از : تورم و ثبات بازار؛ نیروی انسانی متخصص و ماهر؛ زیرساخت های اقتصادی و فیزیکی؛ اقدامات تشویقی و حمایتی از تولیدکنندگان؛ واردات بی رویه و قاچاق کالا؛ تمایل مردم به خرید برند داخلی؛ ریسک سرمایه گذاری؛ مراکز متعدد

قانونگذاری؛ تحریم؛ آمیخته بازاریابی؛ بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری؛ مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب و دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده بودند.

در این بین با آزمون اهمیت- عملکرد موانع موثر بر کاهش تولید بررسی شد که در این بین عوامل که هم منجر به کاهش تولید می شوند و هم به اتلاف منابع تولید کنندگان منجر می شوند شامل تمایل مردم به خرید برند داخلی: که از نظر تولید کنندگان این مورد بسیار بی اهمیت است و عملکرد واقعی این رویه منجر به اتلاف منابع تولید کنندگان شده است راهکاری که می توان برای این موضوع پیشنهاد داد این است که همزمان با ارائه محصولات به بازار داخلی، بازار خارجی نیز مد نظر گروه های صادراتی و شرکت های شهرک صنعتی نیز قرار گیرد

آمیخته بازاریابی نیز از نظر تولید کنندگان یک الگوی کم اثر و پر عملکرد از نظر مدیران و روسای شرکت های شهرک صنعتی است:

از جمله راه کارهایی که می توان از آمیخته های بازاریابی استفاده کرد، بکارگیری اصولی و فنی و منطبق با هر نوع تولیدی بر حسب آمیخته بازاریابی است که تمایل تولید کنندگان را افزایش دهد.

بستر لازم جهت انتقال و توسعه فناوری از نظر تولید کنندگان از اهمیت بالایی برخوردار است و عملکردهای خوبی نیز در این زمینه صورت گرفته است. برای ، مواد خام و اولیه با کیفیت و مرغوب، دستگاه ها و تجهیزات بروزرسانی شده نیز همین شکاف وجود دارد؛ همان گونه که مشاهده شد تولید کنندگان و مدیران از نظر رویه تولید دارای اختلافات زیادی هستند و بازار را با رویه فکری خود در تضاد می بینند.

علاوه بر این اقدامات تشویقی و حمایتی از تولید کنندگان بر خلاف تصویری است که تولید کنندگان از مدیران و دولت انتظار دارند؛ واردات بی رویه و قاچاق کالا نیز منجر به کاهش عملکرد تولید در شرکت شهرک های صنعتی شده است؛ ریسک سرمایه گذاری برای تولید کنندگان به دلایلی که در ربع سوم یعنی اتلاف منابع وجود دارد به شدت احساس می شود؛ مراکز متعدد قانون گذاری نیز از نظر تولید کنندگان نقش منفی در تولید داشته و اجازه توسعه و رونق تولید را کاهش داده اند.

پیشنهادهای

در زمینه ارتقای سطح کیفی و کمی تولیدات داخلی در راستای حمایت از تولید داخل توجه به نکات زیر الزامی به نظر می رسد

- 1- ارائه تسهیلات و وام های بانکی با بهره کم جهت تامین نقدینگی مورد نیاز بخش تولید
- 2- مدیریت و جایگزینی واردات کالاها و خدمات و جلوگیری از ورود بی رویه قاچاق کالا
- 3- تخصیص بخش اعظم درآمد کسب شده از راه صرفه جویی در جهت هدفمندی یارانه ها برای بخش تولید

در نهایت به منظور بررسی های بیشتر برای تحقیقات آتی موارد زیر پیشنهاد می گردد:

✓ پیشنهاد می گردد این تحقیق در یک صنعت خاص مثل صنعت خودرو سازی انجام گیرد.

- ✓ پیشنهاد می گردد این تحقیق در دیگر استان ها و در شرایط دیگری انجام گیرد.
- ✓ پیشنهاد می گردد این تحقیق درمورد موانع رشد شرکت های دانش بنیان صورت گیرد.
- ✓ پیشنهاد می گردد این تحقیق درباره تولیدات تعطیل یا نیمه تعطیل انجام شود.

منابع

- مفردی، س؛ شیخزاده، م. (1395). تأثیرپذیری ادراک موانع توسعه صادرات منطقه ای از خصایص صادرکنندگان. کاوش های مدیریت بازرگانی، 15(8)، 165-184.
- افروغ، ع؛ مهربانی فر، ح. (1397). مطالعه چرخه مد لباس در جامعه ایران. زن در فرهنگ و هنر، 35(10)، 1-27.
- سلطانی، ش؛ بادسار، م؛ کرمی، ر. (1397). بررسی سطح گرایش به توسعه صنایع دستی با رویکرد تعاونی در میان روستاییان شهرستان زنجان. همایش تولید ملی و اشتغال پایدار، چالش ها و راهکارها.
- ابراهیمی نژاد رفسنجانی، م؛ پورابولی، ف؛ کاظمی، م. (1397). شناسایی و ایجاد ساختار سلسله مراتبی موانع ارایه تسهیلات بانکی به بخش تولید صنایع کوچک و متوسط شهر کرمان. کنفرانس بین المللی یافته های نوین در حسابداری، مدیریت اقتصاد و بانکداری.
- رحمانی، ز.؛ گمرکچی، ن؛ عین الهی، ر. (1395). بررسی راهکارهای اقتصاد مقاومتی (رویکرد تولید داخل و حمایت از کار و سرمایه ی داخلی). کنفرانس بین المللی مدیریت و اقتصاد پویا ایران -مالزی.
- اسکندری، ح. (1396). اقدام و عمل در اقتصاد مقاومتی با توسعه گیاهان دارویی. اولین همایش ملی نقش گیاهان دارویی در اقتصاد مقاومتی.
- کاوه، ح؛ سالاری، ا. (1397). بررسی و مقایسه کیفیت زعفران تولیدی در مراکز عمده تولید استانهای خراسان رضوی و جنوبی.
- Behzadi, F., Vatankhah, S., Zargar, S., & Hosseini, F. (2009). The Survey Of Quantity and Quality Development Of Medical Equipment Export In First Two Years Of The Fourth Economical, Social and Cultural Development Plan Law (2005-2007). Hospital, 8(2), 30-36.